

GGD
Amsterdam

Gezondheid en welbevinden na de coronaperiode

2022

Amsterdam

**Resultaten Corona Gezondheidsmonitor
Volwassenen en Ouderen**

Hoe gaat het na de coronaperiode met de inwoners van Amsterdam? In deze factsheet leest u over de gevolgen van de coronaperiode op de gezondheid, leefstijl en het welbevinden van Amsterdammers van 18 jaar en ouder.

Wat valt op?

Algemene gezondheid

- Er is een sterke daling van de ervaren gezondheid: het aandeel inwoners dat de eigen gezondheid als (zeer) goed beoordeelt, daalde van 79% in 2020 naar 68% in 2022. De daling is het grootst onder 18- t/m 64-jarigen en onder inwoners die moeite hebben met rondkomen.

Mentale gezondheid

- Er is een stijging in de mentale gezondheidsproblematiek: het aandeel Amsterdammers dat zich heel eenzaam voelde steeg van 15% in 2020 naar 23% in 2022, angst- en depressieklachten van 9% naar 16% en stress van 22% naar 32%. Mentale problemen komen in Amsterdam vaker voor dan gemiddeld in Nederland.

Leefgewoonten

- De overgewicht- en obesitascijfers zijn stabiel sinds 2008. Het aandeel Amsterdammers dat voldoende beweegt daalt vanaf 2016, terwijl het aandeel sporters is gestegen. Op deze leefstijlthema's zijn de cijfers in Amsterdam gunstiger dan elders in Nederland.

Middelengebruik

- Het tabak- en alcoholgebruik in Amsterdam is in 2022 hoger dan in 2020, maar lager dan voor de coronaperiode in 2016. Het xtc-gebruik in 2022 is hoger dan in de voorgaande jaren. Het lachgasgebruik daalt sinds 2016.

Bestaanszekerheid

- In 2022 hebben meer Amsterdammers moeite met rondkomen dan in 2020. Veel inwoners geven aan te weinig geld te hebben om te sporten, voor gezonde voeding, om het huis goed te verwarmen of om op visite te gaan. Inwoners met een kwetsbare financiële positie rapporteren vaker gezondheidsproblemen.

Over het onderzoek

De cijfers in deze factsheet zijn afkomstig uit de landelijke Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022. Elke vier jaar doen de GGD'en samen met het RIVM, CBS en GGD GHOR Nederland een grootschalig onderzoek onder inwoners van 18 jaar en ouder naar de gezondheid, het welbevinden en de leefgewoonten. Dit doen ze in opdracht van de gemeenten. De resultaten van het onderzoek vormen een belangrijke basis voor de invulling en ontwikkeling van het lokale gezondheidsbeleid.

Bij rampen en crises is het extra belangrijk om de gezondheidssituatie te volgen. De coronapandemie is daar een voorbeeld van. Daarom is er in het najaar van 2022 een extra meting uitgevoerd: de Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022. Deze meting volgde twee jaar na de laatste meting in 2020 en vier maanden na de afschaffing van de laatste coronamaatregel. We werken daarbij samen met GGD GHOR Nederland, het RIVM, het Nivel en ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum, die samen het Netwerk GOR vormen. ZonMw is namens het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de opdrachtgever.

Van de 26.218 uitgenodigde Amsterdammers, vulden 6.871 Amsterdammers de vragenlijst in (respons: 26%). De steekproef werd getrokken uit het bevolkingsregister. Door de gegevens te wegen naar demografische kenmerken zijn de resultaten representatief voor de bevolking van Amsterdam. Alle GGD'en voerden de Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022 volgens dezelfde methode uit. Daardoor zijn er voor veel thema's nationale cijfers beschikbaar.

Algemene gezondheid

Wat zien we?

De ervaren gezondheid is sterk gedaald ten opzichte van de vorige meetmomenten vanaf 2012. Let wel, in 2020 werd de gezondheid juist vaker als (zeer) goed ervaren dan in de jaren ervoor. De grootste daling zien we onder 18- t/m 64-jarigen en onder inwoners die moeite hebben met rondkomen. Verder rapporteren meer inwoners een langdurige ziekte of aandoening of een valongeval dan in 2020; deze cijfers zijn weer op het niveau van 2016. Gezondheidsproblemen nemen toe met het stijgen van de leeftijd en komen vaker voor onder inwoners met een kwetsbare sociaaleconomische positie.

68%

ervaart zijn/haar gezondheid als (zeer) goed

Nederland

70%

33%

heeft een langdurige ziekte of aandoening

Nederland

33%

6%

meer dan 3 maanden geleden besmet met het coronavirus en nu nog last van klachten

Nederland

6%

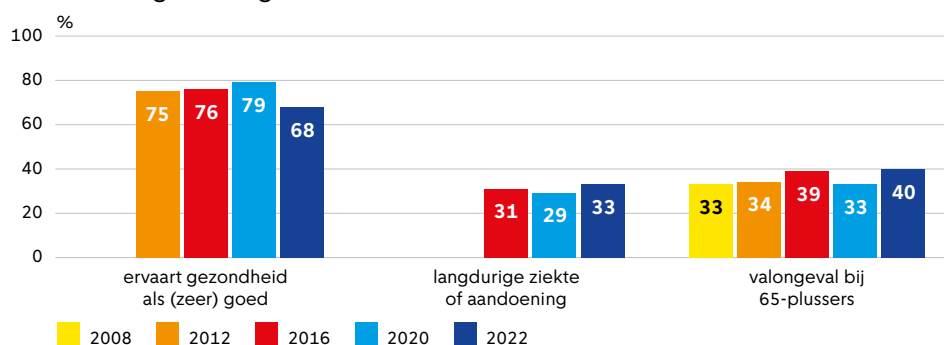

40%

valongeval bij 65-plussers (in het afgelopen jaar)

trends in algemene gezondheid

Wat doen we?

Vanuit het programma “Vitaal Ouder Worden” werken we aan het bevorderen van een gezonde leefstijl van Amsterdamse ouderen om daarmee het risico op gezondheidsproblemen te verkleinen. Het programma richt zich onder meer op het stimuleren van lichaamsbeweging, het bijdragen aan een veilige en aantrekkelijke leefomgeving voor ouderen, het bevorderen van sociale interactie en het voorkomen van valincidenten.

Mentale gezondheid

Wat zien we?

Op alle mentale gezondheidsthema's scoort Amsterdam ongunstiger dan de rest van Nederland. Er is een sterke toename van eenzaamheid, angst- en depressieklachten, stress en verminderde veerkracht ten opzichte van 2020. Deze toename zien we vooral onder 18- t/m 64-jarigen, inwoners met een niet-Nederlandse herkomst en bij inwoners die moeite hebben met rondkomen. Mentale problemen komen het vaakst voor bij 18- t/m 34-jarigen, inwoners met een kwetsbare sociaaleconomische positie en bij inwoners met een niet-Nederlandse herkomst.

32%

heeft psychische klachten (MHI-5)

Nederland

21%

16%

heeft een hoog risico op een angststoornis of depressie

Nederland

10%

14%

heeft het laatste jaar er een enkele keer tot heel vaak serieus over gedacht een eind te maken aan eigen leven

Nederland

11%

22%

heeft een (zeer) lage veerkracht

Nederland

17%

10%

mist emotionele steun

Nederland

6%

23%

voelt zich (zeer) sterk eenzaam

Nederland

14%

32%

heeft in de afgelopen 4 weken (heel) veel stress ervaren

Nederland

21%

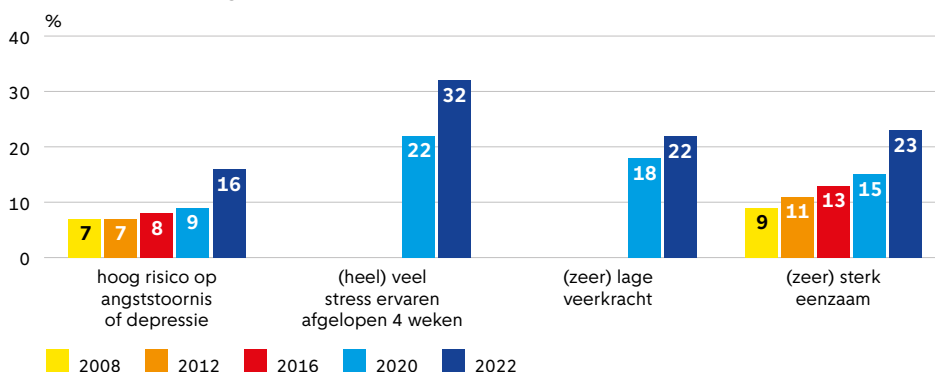

Top 3 bronnen van stress in Amsterdam:

1. **20%** Werk
2. **16%** Geldzaken
3. **12%** Gezondheid

Mentale gezondheid

trends in mentale gezondheid

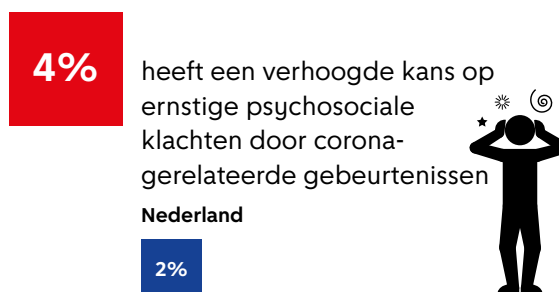
Wat doen we?

Om de mentale gezondheid van Amsterdammers te bevorderen zetten we in op de preventie van mentale klachten. Hierop richt Thrive Amsterdam mentaal gezond zich. GGD Amsterdam werkt in dit programma samen met partners in de stad en bewoners aan een mentaal gezonde stad, buurt, school- en werkomgeving. Het bespreekbaar maken en uit de taboesfeer halen van mentale klachten is een van de doelen van het programma. We werken nauw samen met de aanpak voor suïcidepreventie, ook van GGD Amsterdam.

Gevolgen coronaperiode

Driekwart van de Amsterdammers (78%) ervaart in najaar 2022 nog steeds positieve en/ of negatieve gevolgen van de coronaperiode.

- als positief gevolg benoemt men bijvoorbeeld de mogelijkheden om thuis te werken of onderwijs te volgen
- als negatief gevolg ervaart men bijvoorbeeld verminderd contact met familie en vrienden

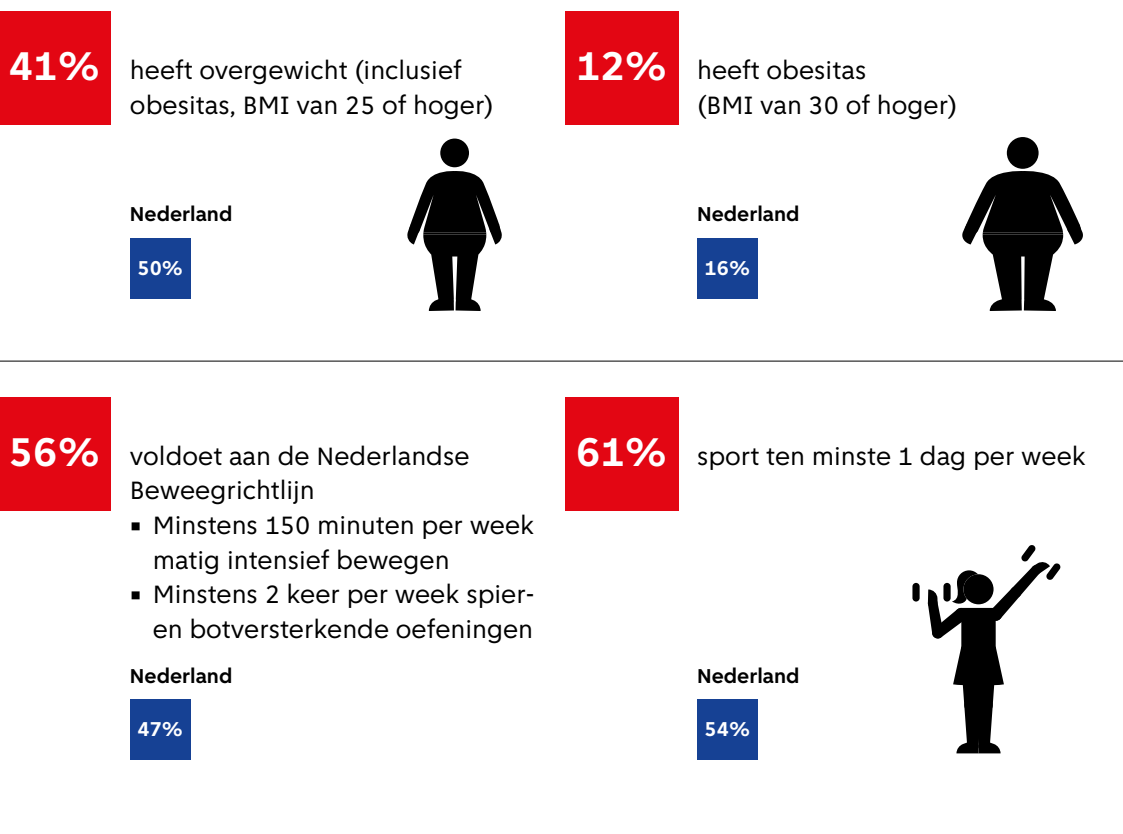

Coronagerelateerde gebeurtenissen zijn bijvoorbeeld een ziekenhuisopname of overlijden van een naaste door corona.

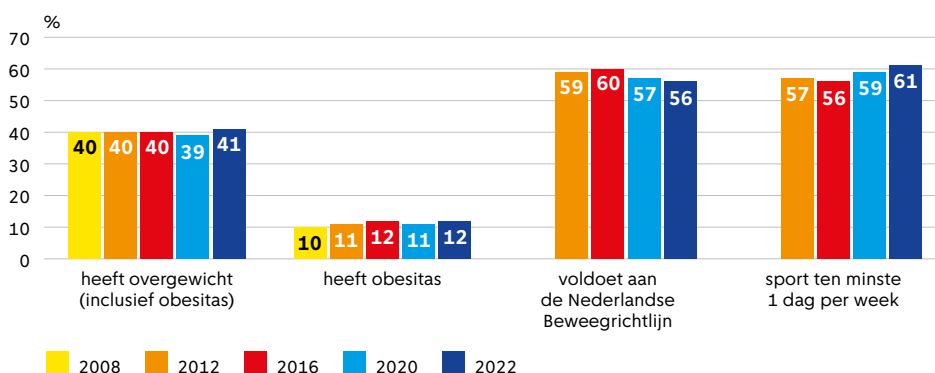
Leefgewoonten

Wat zien we?

Het percentage inwoners met overgewicht of obesitas is stabiel sinds 2008. Het aandeel inwoners dat voldoende beweegt daalt vanaf 2016, terwijl het aandeel sporters is gestegen. Amsterdam scoort op deze leefstijlthema's gunstiger dan de rest van Nederland. Leefstijlproblemen komen vaker voor onder ouderen, bij inwoners met een kwetsbare sociaaleconomische positie en bij inwoners met een herkomst buiten Europa. Vrouwen hebben vaker obesitas, terwijl matig overgewicht juist onder mannen meer voorkomt.

trends in leefgewoonten

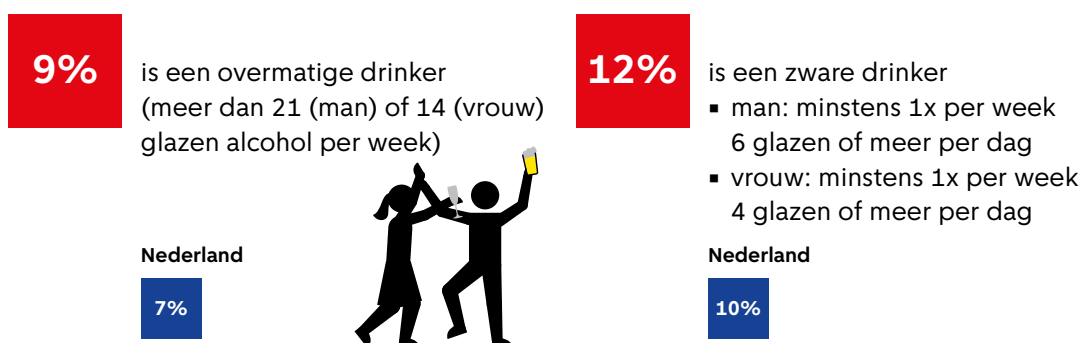
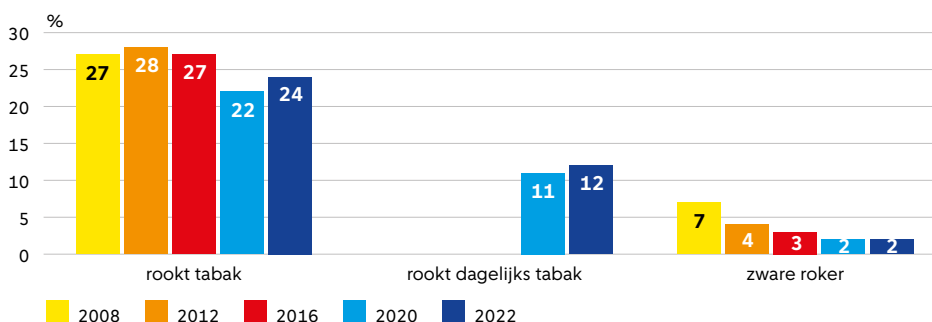
Middelengebruik

Wat zien we?

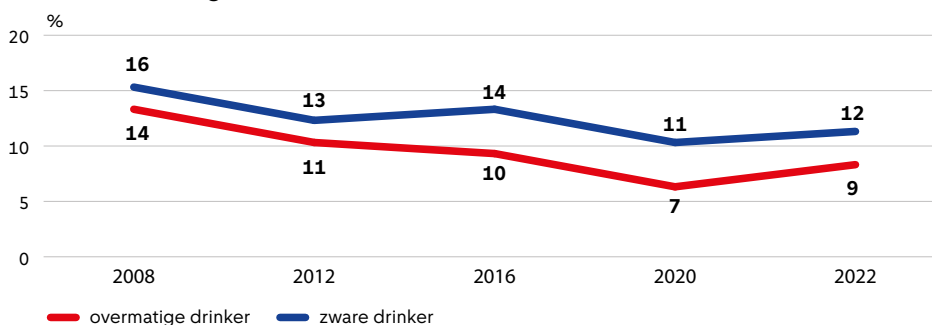
Het aandeel rokers en overmatige drinkers is in 2022 hoger dan in 2020, maar lager dan in 2016 (voor de coronaperiode). Het xtc-gebruik in 2022 is hoger dan in de voorgaande jaren. Het lachgasgebruik daalt sinds 2016. De coronamaatregelen hadden een grote impact op het middelengebruik. Amsterdam telt nog altijd meer rokers en zware en/of overmatige drinkers dan Nederland.

trends in roken

trends in alcoholgebruik

Middelengebruik

Drugsgebruik bij 18- t/m 64-jarigen

22%

heeft in de afgelopen 12 maanden cannabis (hasj, marihuana of wiet) gebruikt

16%

heeft in de afgelopen 12 maanden xtc gebruikt

10%

heeft in de afgelopen 12 maanden cocaïne gebruikt

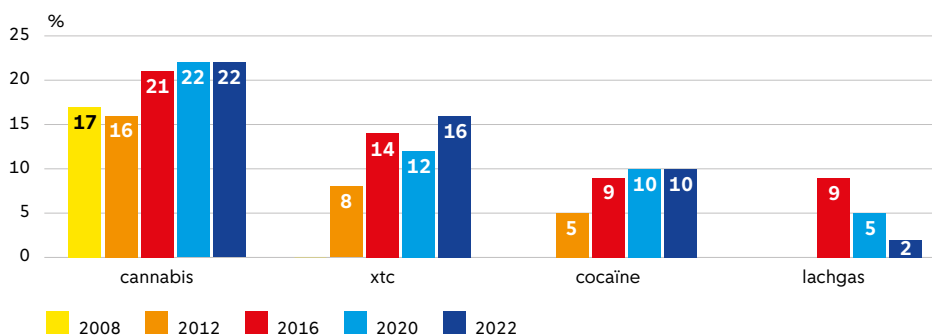

2%

heeft in de afgelopen 12 maanden lachgas gebruikt

trends in drugsgebruik (afgelopen 12 maanden, 18- t/m 64-jarigen)

Wat doen we?

Samen met zorg- en kennisinstellingen streven we er in het programma Middelenpreventie naar dat Amsterdammers geen nicotinehoudende producten gebruiken en dat hun gezondheid niet geschaad wordt door alcohol, drugs of gokken. We zetten erop in dat Amsterdammers zo laat mogelijk in hun leven hun eerste ervaring hebben met deze middelen.

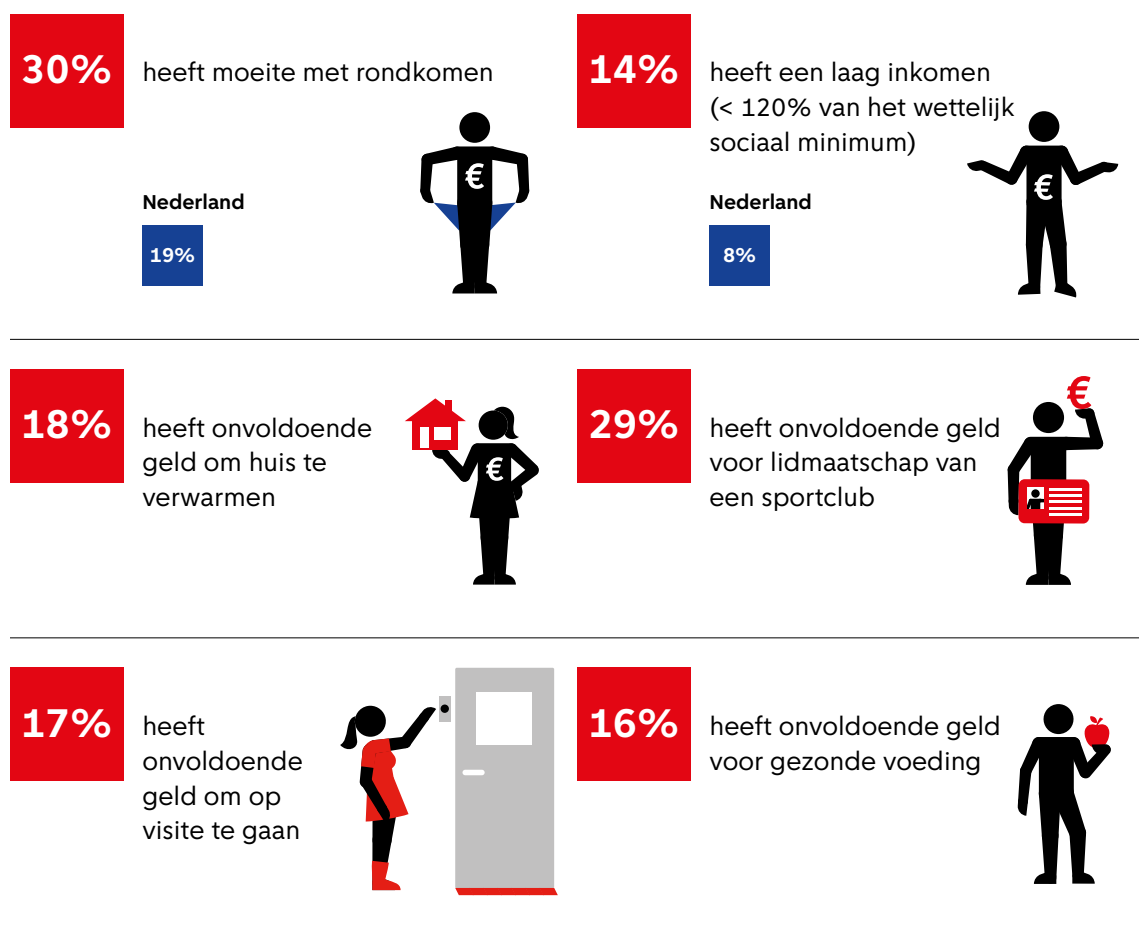
Belangrijke interventies zijn:

- meer weerbaarheid in het omgaan met middelen
- een betere vroegsignalering van problematisch gebruik
- een groter bereik van interventies die gezondheidsschade door middelengebruik voorkomen
- het verlagen van de beschikbaarheid van middelen en een nicotinevrije omgeving

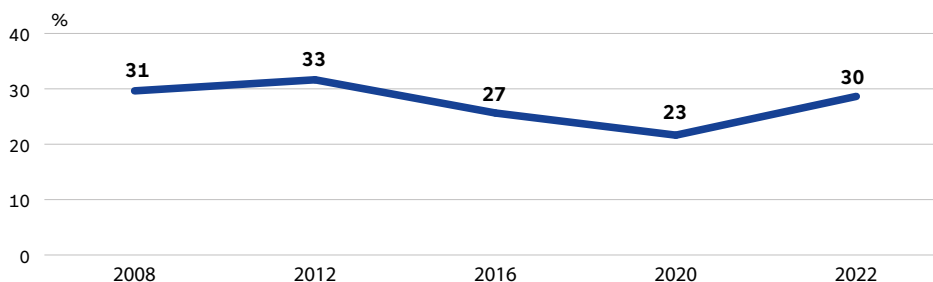
Bestaanszekerheid

Wat zien we?

Van de Amsterdammers heeft 14% een laag inkomen en 30% heeft moeite met rondkomen. In 2022 hebben meer Amsterdammers moeite met rondkomen dan in 2020, de cijfers zijn vergelijkbaar met de periode 2008-2012. Veel inwoners geven aan te weinig geld te hebben om te sporten, voor gezonde voeding, om het huis goed te verwarmen of om op visite te gaan. Vooral 50- t/m 64-jarigen, Amsterdammers met basisonderwijs, vmbo of mbo-1 en Amsterdammers met een herkomst buiten Europa geven dit aan. Inwoners met een kwetsbare financiële positie rapporteren vaker fysieke en mentale gezondheidsproblemen.

trends in moeite met rondkomen

Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022

Netwerk GOR (Gezondheidsonderzoek bij Rampen)

De GGD'en voeren de Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022 uit in het kader van de Integrale Gezondheidsmonitor COVID-19. Hierbij wordt samengewerkt met GGD GHOR Nederland, het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), het Nivel en ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum, die samen het Netwerk GOR vormen. Het onderzoek is bedoeld om de fysieke en mentale gezondheidseffecten als gevolg van de coronacrisis onder de Nederlandse bevolking inzichtelijk te maken. ZonMw is namens het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) opdrachtgever van de monitor.

Meer lezen?

- ggd.amsterdam.nl/agm
- ggdgezondheidinbeeld.nl
- landelijke en regionale cijfers zijn te vinden op: [website RIVM](#)

Contact

De afdeling Gezond Leven van de GGD Amsterdam biedt ondersteuning bij de interpretatie van de resultaten van dit onderzoek en kan adviseren over het inzetten van preventieprogramma's. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de afdeling [Gezond Leven](#).

Colofon

GGD Amsterdam, juni 2023

Afdeling Gezond Leven

www.ggd.amsterdam.nl

Fotografie: Edwin van Eis

Vormgeving: Vorm de Stad